

Šepec.

(Povest. — Spisal Ivan Rekar.)

III.

Zdaj prve korake namerjaš mej svet.

S. Gregorčič.

Podklanec je zaznamovan za vas, četudi šteje nad sto številčk ter ima župni in občinski urad, šolo, več prodajalnic in tudi gostilnic. Med zadnjimi zavzema prvo mesto gostilna z napisom: »Pri Klanču.« Tu gospodari oče Klanec, bratranec ranjkega Jerina.

Sicer ni nič napačen mož, le nekoliko prebahat je, kakor bi ne vedel, da se ima za vse zahvaliti le ugodni sreči, ki ga je napravila iz zadolženega kmetiča v pol gospoda.

Ponosen je pa res lahko na svoje imetje, zakaj zidana hiša, lepa hleva, jeden za konje, drugi za goved in drobnico, prostoren kozolec in velik skedenj je že nekaj, kaj ne? Kaj še le, če povemo, da Klančev oče tudi ni brez gotovine.

Ker je bil danes v bližnjem trgu semenj, prihajalo je vedno več ljudij skozi vas; nekateri peš, drugi pa z vozom. Poslednji po navadi nekoliko izprežejo pri Klanču, zakaj jutra so mrzla, Klančev oče toči pa tako dobro kapljico. Nabralo se je bilo že precej vozičev na prostornem dvorišču in hlapec Klemen je kaj urno premetaval svoje okorne noge po hlevu, čedil in krmil upehane konje.

V gostilni je pa Klanec sam stregel gostom, prisedel k temu, ogovoril onega, in vmes zinil kako šaljivo.

Tako so se imeli pri Klančevih, ko je prišel tja Šepec.

Dobri dve uri hoda, to človeka že malo utruji. Tudi Mihec se čuti utrujenega, zato séde na svoro težkega voza ter privleče iz žepa trdo skorjo črnega kruha. Mirno zavživa skromni zajutrek in radovedno kuka v konjski hlev. Rad bi šel pogledat noter, a boji se Klemen, ki je kričal nad konji, kakor to delajo po navadi hlapci. »Notri naj se prikažem, me pa zapodi, če ne celo natepe«, misli si Šepec.

A skušnjava je bila le velika za Mihca.

»Tako hud hlapec menda tudi ni, da bi mi ne pustil malo po hlevu pogledati. Saj sem vendar pri sorodnikih«, ojačuje se dečko ter stopi par korakov bližje hlevnim vratom.

Ko tako nekaj časa stoji, opazi ga Klemen in takoj popraša ne baš z milim glasom:

»Hej, fantè, čegav pa si?«

Šepec se osrči na te besede in stopi v hlev.

»Jerinov sem z Mlake.«

»Jerinov z Mlake«, mrmra hlapec, kakor bi se hotel nečesa spomniti.

»Kaj ti ni umrl oče pred kratkim?«

Sepecu se za malo zdi, da pravi »ni umrl«, a jezo hitro pogoltne in prijazno odgovori:

»Seveda so mi umrli. Doma imam mater in sestrico, a ker smo revni, treba je iti služiti.«

Pri teh besedah premeri Klemen dečka od nog do glave ter vrže konju šop detelje v jasli.

»Služit praviš? Seveda, če ni doma jela. Če se ne motim, ste si s Klančevimi nekaj v sorodu, ali kaj?«

»Smo si, smo. Mati so mi o tem pravili in mislil sem si, Klančev oče bi te morebiti najprej vzeli v službo. Zato zjutraj vstanem in se odpravim semkaj. Vendar, kaj se vam zdi, ali bo kaj?« vpraša dečko zvedljivo, zakaj Klemen se mu je prikupil.

Hlapec oblastno stopi pred njega, roke potisne v žep ter méni potihoma: »Nič bi ne bilo napačno, ko bi ta dečko ostal pri hiši, vsaj bi namesto mene kaj storil«, a na to reče glasneje:

»Bi že bilo. To je res, telo te sicer ne priporoča, no pa le stopi k gospodarju in prosi ga, mogoče se te usmili.«

»Saj bi stopil, samo bojim se strica«, pravi dečko.

»Ha - ha - ha. Glejte, glejte kakšna smešna postavica. Šepast in grbast, ha-ha-ha!« začuje se porogljivo za Mihčevim hrbtom.

Šepce se obrne, da bi videl, kdo se tako neusmiljeno norčuje iz njega. Pred seboj zagleda dečka lepe, čvrste postave, blizu tistih let kakor on, precej čedno oblečenega. Mihec bi ga takoj rad povprašal, kdo je, da si upa tako norčevati se, a neznani dečko ga prehití.

»Hej, grba grbasta«, norčuje se iz Šepca, »zavrti se, da vidim, kako plešeš.« Nato ga prime za rami ter ga bliskoma zasukne na okrog. Ne vem, ali je bil Mihec nekoliko preokoren ali nasprotnik njegov tako uren, kajti Mihec pade vznak in milo zaplače. Hlapec Klemen je gledal ves prizor in srce se mu je užalilo, ko je videl neusmiljeno početje.

»Drejko, pusti fanta, če ne, povem očetu«, zareži na razposajenca in pristopi k Mihcu.

V tem pride iz hiše Klanec sam. Ko vidi pred hlevom šepastega in grbastega dečka, ki se joka, zraven njega Klemena in svojega porednega sina Drejka, pristopi bližje.

»Kaj pa imate?« oblastno zavpije. »Fant, zakaj se jočeš, ali ti je ta kaj naredil?« vpraša gospodar ter pokaže s prstom na svojega sina.

»O ne«, jeclja Šepce, ker noče izdati svojega nasprotnika.

A vmes poseže hlapec Klemen:

»Kaj boš tajil? Ali ni prišel Drejko k tebi ter te meni nič tebi nič pričel zmerjati, potem te je pa celó vrgel na tla?«

»Tako, tako, le čakaj ti paglavec«, reče Klančev oče, zgrabi Drejka za ušesa ter mu »navija uro«. Drejko vpije, a nič ne pomaga, oče ga pošteno zuhlja in zapodi v hišo. Na vežnem pragu se dečko obrne in zapretí Mihcu.

»Nikar ne jokaj, dečko, čegav pa si? Če se prav spominjam, sem te nekoč že videl.«

»Jerinov je z Mlake«, reče hlapec Klemen, naslonjen na podboje hlevnih vrat.

»Saj res. Sedaj se spominjam. Oče ti je umrl, kaj ne? Z menoj se gotovo ne bo več tožaril«, mrmra dalje.

»Česa pa iščeš tukaj, fantè?«

»Prosil bi, če bi se me morebiti usmilili in me vzeli v službo. Doma so še mati in sestrice, a vsi nimamo kaj jesti.«

Dečko proseče vpre svoje objokane oči v strica.

Med tem priskače mlada deklica kakih petih let k očetu ter ga prime za roko, kakor bi se bala neznanega šepavega in grbastega dečka.

»Kako ti je ime?«

»Mihec.«

»Veš torej, Mihec, z ranjkim očetom si nisva bila na roke, ker me je tožil. S tem se mi je zameril. No pa ti se mi zdiš pošten. Ali znaš kaj delati?«

»Znam skoro vsako delo, a pri konjih in sploh pri živini bi bil najrajši.«

»Sevé, sévé; ali pomisli: konji so iskri, človek mora biti okreten, ti si pa, kakor vidim, še celó šepast.«

»Nič se ne bojte, stric, dela se nič ne strašim.«

V tem pripelje Klemen iskrega konjiča iz hleva ter hoče vprego deti nanj. Konjič pa zarezgeče, izmuzne se hlapcu s povodcem vred iz roke ter veselo zdirja na cesto. — »E-e-e, pramček«, vpije Klemen ter steče za njim na cesto. Klanec stopi s hčerko na vežni prag, da bi se ne pripetila kaka nezgoda. Mihec sam ostane na dvorišču.

Toda konjiček že dolgo ni okusil prostosti, kajti, kakor bi trenil, privzdigne zadnji konec života ter hoče udariti hlapca, a nato v diru odhiti po cesti. Sreča, da se Klemen še o pravem času umakne konjskim podkvam. Sedaj se prične pravi lov in gonja. Konjskega udarca se pa vsakdo boji, zato se nikdo ne upa prav blizu. Klanec vzame velik drog in zagradi cesto, med tem ko ljudje zavračajo nagajivo žival. Klemen se zopet bliža, a konjič zopet ponovi prejšnji poskus, le nekoliko bolj srečno, ker zadene hlapca v stegno, da omahne na stran.

Sedaj pridirja do Mihca. Ponosno stresa dolgo grivo, prha in širi rdeče nozdrvi. Šepce ne pomišlja dolgo, krepko in naglo zgrabi povodec, zasukne se ter tako uide konjskim podkvam, in čvrsto drži iskro žival. Konjič se vzpenja, a Mihec, v rokah krepak, ko malo kdo, vzdrži konja, dokler ne prihiti Klanec ter ga popelje v hlev.

»Ta je pa ptič; kaj tacega ne bi pričakoval«, rekel je vsak, kdor je gledal ta prizor. Šepce je pa ostal še vedno na dvorišču.

Klanec pride iz hleva, k njemu pa takoj zopet priteče hčerka in reče:

»Oče, kaj ne, fant ostane pri nas. Veste, Drejko ga je preje tepel.«

»Seveda ostane. Ti, Mihec, odslej boš služil pri meni. Pomagal boš Klemenu in tudi drugim; glej, da se vselej vedeš pošteno in zvesto; pri meni ne boš stradal. Ostaneš lahko takoj, materi tvoji skoro sporočim, kje si.«

Šepce je bil v tem hipu najsrečnejši človek na svetu, zakaj, kar je že tako dolgo želel, izpolnilo se mu je. — Dobil je službo.

